

"Kiehtovaa luettavaa."
THE HISTORICAL NOVEL SOCIETY

Liz Fenwick

SALAINEN RANTA

Suomentanut Hilikka Pekkanen

The background of the cover is a painting of a woman in a dark red dress and a matching headscarf, seen from behind, standing on a grassy bank and looking out at the sea. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow across the sky and water. Three biplanes are visible in the sky, flying from left to right. The foreground is filled with tall grass and pink flowers. The publisher's name 'WSOY' is at the bottom center.

WSOY

Liz Fenwick

SALAINEN
RANTA

SUOMENTANUT HILKKA PEKKANEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuteos

The Secret Shore

Copyright © Liz Fenwick 2023

Suomenkielinen laitos © Hilkka Pekkanen ja WSOY 2025

ISBN 978-951-0-49870-5

Painettu EU:ssa

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@wsoy.fi

*»Karttatytöille», jotka toimivat maantieteellisissä tehtävissä
toisen maailmansodan aikana, ja niille miehille ja naisille,
jotka kulkivat salaa meritse Cornwallista ja
Devonista Bretagnen rannikolle.*

*»Lontoon kaduilla on karttansa,
mutta tunteitamme ei ole kartoitettu.»*

VIRGINIA WOOLF

5. toukokuuta 1942

TÄNÄÄN EI sopinut myöhästyä. Joka ikinen hetki oli tarpeen, kun piti tutkia uusimpia tiedusteluvalokuvia asevoimien yhteiskokousta varten. Kokous oli määrä pitää viideltä iltapäivällä.

Kello oli kymmentä yli kuusi aamulla, kun vedin ulko-oven kiinni. Olin ollut Lontoossa seitsemän kuukautta, ja bussi numero 11 kulki sodasta huolimatta ajallaan. Vilkaisin alaspäin tarkistaakseni pikaisesti, että kaikki oli mukana: käsilaukku, kaasunaamari, sateenvarjo, muistikirja ja kalatahnavoileipä lounaaksi. Jotain puuttui vielä. Käännyin ja palasin sisään hakemaan kirjani eteisen pöydältä. Jos minulla ei olisi lounastauolla luettavana Sayersin *Juhlailtaa*, en pystyisi rentoutumaan, ja lounas tuntuisi sieämättömältä. Vilkaisin kelloani uudemman kerran ja lähdin juoksemaan katuja pitkin kohti bussipysäkkiä.

Naapurin vanha herra Lloyd vilkutti hakiessaan maitopulloaan ovelta.

»Mukavaa nähdä sievän tytön juoksevan», hän huudahti.

Nauroin, sillä en ollut enää mikään tyttönen, vaikka saaton seitsemänkymmentävuotiaan silmissä siltä näyttääkin.

»Kyllä siellä odotetaan.»

»Tuskinpa», vastasin. Naapurini tunsikin kaikki pienen kotikatamme asukkaat ja tiesi kaiken tästä King's Roadin sivukadusta. Siinä oli sekä hyviä että huonoja puolia.

Juoksusta huolimatta bussi oli jo lähdössä pysäkiltä, mutta onnistuin silti kirmämään sen kiinni ja hyppäämään kyytiin.

»Huomenta», rahastaja sanoi ja iski silmää. »Tuliko nukutuksi pommiin?»

Hymyilin. »Kunpa olisikin nukuttanut.»

»Whitehalliinko?» hän kysyi.

Nyökkäsin.

»Hyvää matkaa», rahastaja sanoi ja ojensi minulle lipun.

Etsin istumapaikan ja avasin romaanini päästäkseni pakenemaan Lontoon pommien vaurioittamilta kaduilta Oxfordin uneksivien tornien pariin. Lontoo näytti siltä kuin olisi käynyt sotaa henkilökohtaisesti, ja kun katsoi Victorian rautatieaseman ympärillä näkyvää tuhoa, sota tuntui loputtomalta.

Aamu oli selkeä, mutta lännestä uhkasi sade, ja siksi olin talosta lähtiessäni siepannut ensimmäiseksi mukaani sateenvarjon enkä kirjaa. *Juhlailta* oli kaikista Dorothy L. Sayersin kirjoittamista lordi Peter Wimsey -romaneista se, jota olin lukenut eniten tultuani Lontooseen. Siihen oli vangittu elämäntyylillä, joka nykyisessä sotatilanteessa oli toistaiseksi tavoittamattomissa. Toivoin, ettei sen ollut käynyt samoin kuin meripihkaan jähmettyneiden hyönteisparkojen, joita pystyi tutkimaan enää vain vanhoista valokuvista ja tieteiskirjojen sivuilta.

Lordi Peter Wimsey ja hänen etsiväntyönsä oli kiehtonut mielikuvitustani siitä lähtien, kun olin kolmetoista täyttäessäni saanut lahjaksi romaanin *Kuka ja mistä*. Ihastukseni alkoi silloin ja vain kasvoi jokaisen uuden kirjan myötä. Pidin kovasti Wimseyn nokkeluudesta ja aivan erityisesti siitä, että hän arvosti Harriet Vanea. Hän salli naisen olla yhtä älykäs kuin oli itse ja jatkaa omaa uraansa. Ainoa toinen mies, joka oli ollut sellainen, oli minun edesmennyt Cambridgessa koulutuksensa saanut isäni. Pelkkä hänen

ajattelemisensa sai minut sekä hymyilemään että tuntemaan surua. Isä oli kuollut vuotta aikaisemmin toukokuun ensimmäisenä, ja ikävöin häntä sanomattomasti.

Olin puhunut äidin kanssa muutamaa iltaa aikaisemmin. Kolmen minuutin puhelun aikana ei koskaan ehtinyt vaihtaa kaikkia kuulumisia. Äiti oli vakuuttanut, että kaikki oli hyvin Cornwallin-maatilalla ja että hän oli taas aloittanut maa-laamisen. Kun bussi pysähtyi, muistin hänen odottamatta kysyneen sodanjälkeisistä suunnitelmistani. Olin mykistynyt kysymyksestä, mutta vastannut sitten, etteivät suunnitelmani olleet muuttuneet. Äiti ihmetteli vastaustani ja sanoi kuvitellesensa, että sota oli muuttanut kaikkia. Ei minua, sanoin.

Avasin kirjani uudestaan. Liikenne sujui hitaasti, vaikka oli vasta varhainen aamu. Uppoutuminen Wimseyn maailmaan muutaman sivun ajaksi auttaisi aikaa kulumaan.

»Eikös tämä ole neidin pysäkki?» rahastaja kysyi.

Kohotin katseeni tajuamatta, missä olin.

»On tosiaan, kiitos.»

»Aina nenä kiinni kirjassa», mies sanoi nauraen, ja hypähdin bussista suoraan päin jalkakäytävällä kävelevää merivoimien yliluutnanttia. Hän oli pitkä. Minäkään en 180-senttisenä ollut lyhyt, mutta hän kohosi korkealle yläpuolelleni auttaessaan minua saavuttamaan tasapainoni.

»Anteeksi», sanoin ja otin askeleen taaksepäin.

Mies kallisti päätään ja tarkasteli minua. Hänen silmänsä olivat siniset kuin meren matalikko aurinkoisena päivänä. Sisimmässäni heräsi jotain.

»Ei se mitään», mies sanoi amerikkalaisittain ääntäen ja kumartui nostamaan kirjani, joka oli pudonnut törmätesämme. Hän käänsi kannen esiin. »Kiinnostava valinta», hän sanoi ja ojensi kirjani minulle.

Olin vähällä kysyä, miksi hän piti valintaani kiinnostavana, mutta hillitsin itseni. Sen sijaan kysyin: »Oletteko lukenut sen?»

»Olen, mutta pidän enemmän *Mainosmurhasta*.»

Räpäytin silmiäni. »Oletteko ollut mainosalalla?»

Mies hymyili niin että hänen silmänurkkiinsa muodostui ryppejä. »En.»

Äkkiä tunsin voimakasta vetoa mieheen, joka luki Dorothy Sayersin kirjoja. »Anteeksi, että törmäsin teihin», sanoin peittääkseni tunteen.

»Saatte tehdä saman uudestaan milloin vain.» Hän hymyili leveästi.

»Saatan tehdäkin. Eihän sitä koskaan tiedä.» Hymyilin ja käännyn punastuen pois päin. En ollut varma, miksi sanoin niin. En ollut erityisen ihastunut amerikkalaisiin. He olivat viivytelleet sotaan liittymistä kovin pitkään.

Mies oli silti puoleensavetävä ja täsmälleen minun tyyppiäni. Horse Guardsin holvikaaren luona uskaltauduin vilkaisemaan olkapääni yli, mutta amerikkalainen oli kadonnut. En ole varma, mitä olisin tehnyt, jos hän olisi ollut edelleen paikallaan. Olisinko pyytänyt häntä lasillille? Ajatus hymyilytti minua.

Työnsin sen kaiken mielestäni ja lisäsin vauhtia suunnatesani kohti puolustusvoimien pomminkestävää maanalaista bunkkeria. Sen sisäänkäynti oli ruma betonimöykky amiralteetin rakennuksen toisessa päässä, ja se oli rakennettu vuotta aikaisemmin. Sisäänkäynti oli naamioitu nurmikon peittämällä katolla, niin että se näytti ilmakuvissa pelkästään amiralteetin rakennuksen vieressä Horse Guardsin paraatikentän tuntumassa sijaitsevalta nurmikentältä eikä suinkaan merivoimien tiedustelun ympäri vuorokauden sykkivältä sydämeltä. Ulkonäkö saattoi pettää; sen tiesin varsin hyvin.

Sisäänkäyntiä lähestyessäni valmistauduin laskeutumaan maan alle ja menettämään kaiken tajun yöstä ja päivästä. Oli onni, etten joutunut tekemään vuorotyötä niin kuin moni muu. Työaikani ei silti ollut yhdeksästä viiteenkään.

Kello oli nyt viittätoista vaille seitsemän, enkä voinut tietää varmasti, milloin työpäivä päättyisi. Siitä huolimatta toivoin, että pääsisin lähtemään töistä ajoissa ehtiäkseni asuintovereideni kanssa elokuviin.

»Huomenta», sanoi merisotilas, joka tarkasti kulkulupani ovella.

»Huomenta», vastasin ja liityin maan alle laskeutuvien ihmisten seuraan. Portaissa vastaan tuli yksi yläkerran konekirjoittajista.

»Onko eläintarhassa kaikki hyvin?» kysyin.

EI OLLUT varaa tehdä erehdyksiä; jos erehtyisin, ihmisiä kuolisi.

Kuvassa näkyi selvästi tiheä metsikkö, mutta sen vieressä oleva iso musta läiskä ei ollut ollenkaan selvä. Olin huolissani siitä, että rautatie oli vain reilun puolen kilometrin päässä läiskästä ja että strategisesti tärkeä Calaisin satama oli vajaan kilometrin päässä toisessa suunnassa. Sijainti saattoi olla ihanteellinen ampumatarviketehtaalle. Vai oliko läiskä syntynyt vasta valokuvan kehitysvaiheessa, oliko se pilven varjo taikka kamerasta tai negatiivista tullutta pölyä?

Koko elämäni ajan olivat kartat tehneet kaiken mahdolliseksi. Tunsin syvintä sisintäni myöten, että saatoimme voittaa tai hävitä sodan karttojen laadukkuuden perusteella. Tuijotin kädessäni olevaa ilmakuvaa. Joka ikinen puuttuva silta, uusi tie tai muutettu rakennus oli tärkeä.

Ajatukseni keskeytyivät, kun kuulin viereisestä huoneesta telex-kirjoittimien ääniä. Laskin valokuvan eteeni kolhiintuneelle puupöydälle ja tartuin karttaan, jota yritin tuoda ajan tasalle. Sataman ympärille rakennetut varustukset oli merkitty siihen tarkasti, samoin rannikolle perustetut muuttamat tykistöasemat, mutta vähään aikaan ei ollut havaittu muutoksia. Se ei kuitenkaan tarkoittanut, ettei mitään tapahtunut; se tarkoitti vain, ettei mitään ollut havaittu.

Etsin arkistosta vanhemman valokuvan vertailua varten, mutta edelliset Calaisin seudulta otetut kuvat olivat yli puoli vuotta vanhoja. Huomaamani läiskä saattoi olla jotain tärkeää, tai sitten se ei merkinnyt mitään. Oli päätettävä. Ainakaan kuvassa ei ollut merkkejä uusista varustuksista, jollaisia oli näkynyt viimeisimmässä Brestin läheltä otetussa ilmakuvassa. Suoristauduin ja vedin hartiat taakse. Olin tutkinut uusia kuvia viisi tuntia ja verrannut niitä edellisiin. Merkitsin kaikki havaitsemani muutokset karttaan asevoimien yhteiskokousta varten. Pienimpienkin huomaamieni muutosten perusteella saatettiin tehdä päätöksiä.

Työtoverini yliluutnantti Harling kohotti katseensa kartasta, jonka parissa askarteli, ja ojensi savukerasiaa. Hänen vakavat kasvonsa levisivät hymyyn, joka sai piirteet vaikuttamaan melkein komeilta. Viehätysvoima teki Harlingista äärettömän puoleensavetävän, ja suuri osa rakennuksessa työskentelevistä naisista oli hiukan rakastunut häneen. Minä en ollut; olin jo varhaisessa vaiheessa oppinut välttämään sellaisia häiriötekijöitä, vaikka olinkin aikaisemmin rakastunut kerran. Nyt säästin kaiken kiintymykseni sepitteelliselle salapoliisille. Sillä tavoin pidin huolen, ettei häiriöitä päässyt syntymään.

»Kiitos ei.» Vedin syvään henkeä ja katsoin pientä kultaista rannekelloani. »Jos aloitan jo puolilta päivin, mikä pitää minut enää hereillä kahdeksalta illalla?»

»Gini ehkä?» Harling ehdotti virnistäen.

»Hmm.» Nauroin ajatellessani, kuinka monta lasilista olimme yhdessä juoneet sen jälkeen, kun olin seitsemän kuukautta aikaisemmin hyväksynyt siirron Oxfordin Manchester Collegeen perustetulta maa- ja merivoimien yhteiseltä topografiselta tiedusteluosastolta Lontooseen. Kahden hengen työryhmällämme oli käytössään yksi pieni huone merivoimien komento- ja operaatiokeskuksessa. Teimme yhteistyötä Oxfordin ja Cambridgen suurten

yksiköiden kanssa, jotka laativat maantieteellisiä käsikirjoja asevoimia varten.

Järjestin valokuvat eteeni siistiksi pinoksi, mutta jätin erilleen Calaisin läheltä otetun ilmakuvan, joka vaivasi minua, ja näytin sitä Harlingille. »Mitä arvelet tuosta isosta alueesta vasemmassa alakulmassa?»

Harling siristi silmiään ja käänteli kuvaa. »Arvailun varassa.»

»Edellinen ilmakuvamme tästä alueesta on otettu monta kuukautta sitten, eikä tässä kohta silloin näkynyt mitään.» Piirsin sormella ympyrän läiskän ympärille.

Harling nousi, ja kävelimme yhdessä suurikokoisen kartan ääreen, joka peitti maanalaisen huoneemme takaseinää. Katon tuuletusaukosta käyvä hienoinen ilmavirta liikutti kartan irrallaan repsottavaa kulmaa mutta ei pystynyt poistamaan ilmassa leijuvaa tupakansavua.

»Voi olla, ettei se ole mitään. Silti...» Naputin kohtaa sormella. Epävarmuudestani huolimatta kohta oli merkittävä kartalle.

»Onko neiti Tremayne täällä?» huusi ovelle hengästyneenä ilmestynyt nainen.

Käännyin hymyilemään tulijalle. Hän oli konekirjoitusryhmästä.

»Teidät halutaan yläkerran eläintarhaan.» Hän veti henkeä.

Kaikki salaisiksi naisiksi sanotut työntekijät ja konekirjoittajat nimittivät huonetta numero 39 eläintarhaksi. Siellä toimi merivoimien tiedusteluryhmä, erikoislaatuinen valikoima miehiä: taidehistorioitsija, kirjailija, toimittaja, asianajaja ja Thomas Cookin matkailuyrityksen Lontoon keskustatoimiston entinen päällikkö. Kaikki raportoivat vara-amiraali Godfreylle. Huone oli kuin nykyajan Nooan arkki: se sisälsi kokoelman jotakuinkin eksoottisia merivoimien tiedustelupalvelun jäseniä, muiden muassa minun esimieheni.

»Ja teidän pitää ottaa kartتانne mukaan kokoukseen», konekirjoittaja sanoi.

Merkitsin tuntemattoman kohteen kiireesti Calaisin kartalle ja käärin sen sitten rullalle muiden päivitettyjen karttojen mukana.

»Tee niihin tyrmävä vaikutus», sanoi Harling, joka istui pöytänsä laidalla sytyttämässä savuketta.

Lähdin käytävään ja pysähdyin naistenhuoneeseen tarkistamaan ulkoasuni. Kun esimieheni kutsui luokseen, en koskaan osannut arvata, mikä minua odotti. Silittelin kam-paukseni kuntoon ja lisäsin huulipunaa, ja sitten olin valmis kohtaamaan sen, mitä minulta vaadittiin. Se oli varmasti tärkeää, koska valmistautumiseni kello viiden kokoukseen oli keskeytetty. Mistään matkasta ei voinut olla kysymys, sillä kaikki ekskursion suunniteltiin aina hyvin, ja tavallisesti suunnitteluun liittyi upseerien ja ministereiden rauhoittelmista ja valistamista ongelmatilanteissa, kun kaikki vain katsoivat karttaa osaamatta lukea sitä.

Portaissa jätin taakseni keinopäivänvalolamput ja tunkkaisen ilmanvaihdon ja siirryin amiraliteetin käytäville. Astelin pitkää ja ikävännäköistä käytävää pitkin ohi sotilaspukuisten vartijoiden, jotka tunsivat minut hyvin. Ainoastaan lattioiden mosaiikkilaatat piristivät tunnelmaa. Niiden aaltokuviot kiemurtelivat oikullisesti ja tuntuivat minusta aina ristiriitaisilta suhteessa rakennuksen vakavamielisiin tapahtumiin. Harpoin eteenpäin, ja vain korkojeni kopina kaikui autiudessa, kun kuljin kohti merivoimien tiedustelupalvelun sykkivää sydäntä.

Tullessani tilavaan, rautatieaseman lipunmyyntihallin kokoiseen poikkilaivaan panin merkille kaaoksen, joka muodostui laatikoista, tarjottimista, teenkeittovälineistä ja kuljetusta odottavista asiapapereista. Heilautin kättäni naisille, jotka pitivät toimintoja yllä. Ilman heitä meillä ei ollut minkäänlaista mahdollisuutta voittaa sotaa, ja silti he olivat melkein huomaamattomia tehtävissään.

Avasin huoneen numero 39 oven ja näin ensimmäiseksi

kolme länteen avautuvaa ikkunaa. Niistä näkyivät vaikuttavasti Horse Guards, Downing Street numero 10:n puutarha, ulkoministeriö ja St James's Parkin lampi. Paraatikenttä oli täynnä sulkupallovarusteita. Näkymä oli niin tuttu, että olin voinut piirtää siitä kartan ulkomuistista.

Ensimmäinen mies, joka katsoi minua silmiin, oli komentajakapteeni Shawcross, joka oli yhteyshenkilöni kaikissa Oxfordissa ja Cambridgessä luotuihin topografisiin käsikirjoihin liittyvissä asioissa. Komentajakapteeni Montagu nyökkäsi tervehdykseksi. Olin tuttu näky tässä toiminnan keskiössä. Eläintarhan muut asukkaat olivat uppoutuneet työhönsä eivätkä kiinnittäneet huomiota tulooni, ja vara-amiraali Godfreyn huoneen vihreä verkapäällysteinen ovi oli kiinni.

Lähin esimieheni, komentaja Fleming, oli vara-amiraalin henkilökohtainen avustaja ja ministeriön järjestelijä, joka tunsu kaikki hyödylliset ihmiset. Sillä hetkellä hän istui vakavan näköisenä kirjoituspöytänsä ääressä. Hän oli kolmekymmentäkolmevuotias ja huoliteltu sekä käytökseltään että olemukseltaan. Hiuskarvakaan ei ollut pois paikaltaan, ja kädessä oli aina savuke. Mittojen mukaan räätälöity sotilaspuku istui moitteettoman tyylikkäästi. Fleming sai Harlingin tavoin naispuolisen henkilökunnan sydämet sykähtelemään.

Olimme tutustuneet, kun Fleming oli käynyt Harlingin kanssa Oxfordissa ja he olivat tulleet kuulemaan yhtä ohjeistusluennoistani. Kaksi päivää myöhemmin minut kutsuttiin Lontooseen, ja viikon loppuun mennessä olin jo tiedustelupalvelun leivissä. Olin jättänyt taakseni luennot, joilla olin opettanut kartanlukua uusille upseereille ja laatinut maantieteellistä tietoa sisältäviä kirjasia Oxfordin uneksivien tornien keskellä.

Komentaja Fleming kohotti katseensa, nousi ja kiersi pöytänsä takaa vetämään minulle tuolin.

»Käy toki istumaan, Merry», hän sanoi ja sytytti savukkeen.
»Asevoimien yhteiskokousta on siirretty aikaisemmaksi.»

Fleming taputti kirjoituspöydällään olevaa pinoa. »Ja olemme saaneet uusia tiedusteluvalkuvia.»

»Pysty- vai viistokuvia?» kysyin. Kummatkin antoivat elintärkeää tietoa; viistokulmakuvat paljastivat rannoilta luonnonmukaiset ja ihmisen rakentamat puolustuslinjat, ja pystyilmakuvat antoivat yksityiskohtaista tietoa maanteistä, silloista ja rautateistä.

»Molempia.» Fleming istahti kirjoituspöytänsä kulmalle.

»Ehdinkö katsoa niitä ennen kokousta?» kysyin ja tartuin päällimmäiseen kuvaan.

Fleming vilkaisi kelloa, joka oli yhtä seinää hallitsevan valtavan marmoritakan yläpuolella.

»Et», hän sanoi.

»Onko sinulla mitään käsitystä siitä, mitä he haluavat?» Olin melko varma, että Flemingillä ei ollut siitä hajuakaan ja että hän ei sanoisi, vaikka olisikin. Kaikki saivat vain sen verran tietoa kuin oli välttämätöntä paljastaa, ja olin jo alkanut tottua siihen, etten saanut tietooni kaikkea, mitä tarvitsin voidakseni olla täydeksi hyödyksi. Se tuntui turhautavalta joka ikinen päivä, mutta en pystynyt muuttamaan järjestelmää, vaikka olisin kuinka halunnut.

»Oletko valmis?» Fleming sammutti savukkeensa ja nousi seisomaan.

»Totta kai.» Seurasin Flemingiä pitkään käytävään ja ylös portaita puristaen tuomiani karttoja käsissäni. Tukahdutin nauruni, kun hän mittaili asuani. Hänen oli vaikea ymmärtää tinkimätöntä yksineläjän asemaani. Olin useimmille miehille arvoitus, eikä komentaja ollut poikkeus. Miehet eivät voineet hyväksyä sitä, että kahdenkymmenenseitsemän ikäisellä naisella, jolla oli kauniit kasvot ja hyvä vartalo, saattoi olla aivot ja että hän ei halunnut mennä naimisiin.

Lapsena olin haikaillut äitini kauneutta ja tyylikkyyttä ja vaipunut epätoivoon, kun sama ei tuntunut koituvan minun osakseni. Äiti oli aina vakuutellut, että niin kävisi,

ja sanonut: »Olet tällä hetkellä ruma ankanpoikanen, *ma petite*, mutta sinusta tulee vielä kaikkein kaunein joutsen.» Äiti oli oikeassa. Muodonmuutos tapahtui seitsemäntoista vuoden iässä. Vähän aikaa olin pitänyt kaunista ulkonäköäni haittana, mutta nyttemmin olin käsittänyt, että se avasi minulle ovia. Tiesin silti myös, että vasta aivoni saivat ovet pysymään auki. Yhdistelmä miellytti Flemingiä. Hän oli huomannut nopeasti, etteivät miehet ottaneet minua vakavasti, koska olin kaunis, ja se antoi hänelle etulyöntiaseman. Oli tarvittu vain yksi tapaaminen, ja sen jälkeen hän oli tehnyt Meredith Tremaynesta salaisen aseensa.

»Läpäisenkö tarkastuksen?» kysyin iloisena, että olin pistäytynyt naistenhuoneessa tarkistamassa ulkonäköni.

»Läpäiset, vaikka toivoisin, ettet näyttäisi noin ankaralta. Meillä on paremmat mahdollisuudet, jos hymyilet.» Fleming avasi minulle oven. »Aloitetaan sitten.»

Astuimme puupaneloituun kokoussaliin, ja kaikkien katseet kääntyivät meihin. Salissa oli niin paljon upseereita, että määrä olisi riittänyt koko sodan johtamiseen: kaksi brittiamiraalia, kaksi kenraalia, kaksi majuria, kuninkaallisten ilmavoimien marsalkka, ilmavoimien prikaatinkenraali, eversti ja ministeri. Eikä siinä kaikki; mukana oli lisäksi kolme amerikkalaista kenraalia ja kapteeni.

»Onko sihteerillänne oikeus olla läsnä?» yksi amiraaleista kysyi.

»Mitä apua hänestä on?» ministeri kysyi.

Flemingin kasvoille levisi hitaasti hymy, ja hän nautti toisten kiusaantuneisuudesta. »Tohtori Tremayne ei ole minun sihteerini vaan maantieteilijä, ja annan hänen puhua itse omasta puolestaan.»

Läsnä olevat miehet olivat selvästikin yllättyneitä siitä, että muistioon merkitty Meredith Tremayne, HuK, FM, FT (Oxford) oli nainen eikä tweedpukuinen Kuninkaallisen maantieteellisen seuran jäsen. Sellaista sattui usein, sillä

Meredith oli paljon yleisempi miehen kuin naisen nimenä. Miesten kasvoilta paistoi ilmiselvä epäusko, ja hillitsin hymyni. Heidän piti saada toipua ulkonäköni aiheuttamasta järkytyksestä, ja sen jälkeen minun oli aika ryhtyä rauhoittamaan heitä pätevyydelläni. Ei olisi helppo tehtävä voittoa heidän luottamustaan.

»Hyvät herrat, se, mitä meidän on mahdollista saada aikaan tässä sodassa, riippuu ensisijaisesti maantieteestä: niistä ilmasto-olosuhteista, jotka sotilaamme joutuvat kohtaamaan, sekä valloitettavan alueen perusteellisesta tuntemuksesta – nämä tiedot ovat ehdottoman tärkeitä ennen kuin ryhdytään minkäänlaiseen toimintaan.» Pidin tauon. Kaikki katseet olivat kohdistuneet minuun, kun asetin uusimmat karttani pöydälle miesten karttojen viereen ja avasin ne. »Kartat eivät ole pelkästään paperiarkkeja, joille on merkitty kaupunkien sijainti; ne kertovat paljon enemmän. Ne kertovat siitä, kuka ne on laatinut, mikä laatijoille oli tärkeää, mitä he ajattelivat ja kuinka niitä käytetään.»

»Tiedämme kyllä tämän», sano yksi kenraaleista selvästikin ärtyneenä luennoitsijan äänenpainoistani.

»Siinä tapauksessa tiedätte myös, että kartta on vain niin hyvä kuin tiedustelutiedot, joita sen laatimisessa on käytetty.» Katsoin Calaisista otettuja valokuvia, joiden parissa olin työskennellyt, ja siirsin ne vuonna 1938 otettujen, suurelta yleisöltä saatujen lomakuvien viereen, jotka myös olivat pöydällä. »Esimerkiksi tässä...» Kohotin katseeni kenraalin silmiin. »Jos odotatte, että kanavan yli johtaa silta, ja se onkin räjäytetty, olette pulassa, jos ette ole laatinut vaihtoehtoisia suunnitelmia.»

»Onhan se edelleen tuossa.» Kenraali osoitti ilma-valokuvaa.

»Mutta milloin kuva on otettu? Yksikin päivä saattaa merkitä suurta muutosta.»

Kenraali puhahti harmistuneesti. »Väitättkö siis, että nämä tiedustelukuvat ovat hyödyttömiä?»

»En suinkaan. Kaikki nämä kuvat auttavat näkemään, miten vihollisen puolustusvarustelut ovat lisääntyneet. Kuvien avulla voimme ennakoida, mitä seuraavaksi on odotettavissa, ja osaamme valita sopivia kohteita varustelun keskeyttämiseksi.»

Kenraali otti askeleen taaksepäin pöydän äärestä. »Hmmm.»

Silmänurkastani näin Flemingin melkein hymyilevän.

»Tiedustelutoimintamme laatu, kysymykset, joita esitämme, ja niiden perusteella laaditut kartat vaikuttavat joka ikisen taistelun onnistumiseen tai epäonnistumiseen ja viime kädessä koko sodan lopputulokseen.» Siirryin kauemmas ja menin yhdelle seinän viereen asetetuista tuoleista odotamaan, milloin asiantuntemustani tarvittaisiin uudelleen. Olin kiittollinen, että huomio kääntyi pois minusta ja käsillä olevaan tehtävään.

Seuranneesta keskustelusta pystyin päättämään, että sen aiheena oli invaasio. Jokaisella miehellä oli siitä erilainen näkemys. Flemingiltä ja minulta ei enää kysytty mitään, eikä syy läsnäolooni ollut selvä, ellei aiottu maihinnousupaikka sitten ollut Ranskan pohjoisrannikko ja erityisesti Normandia. Käännyin katsomaan Flemingiä ja yritin lukea hänen ajatuksiaan, mutta kasvot eivät paljastaneet mitään.

Avaamani kartat työnnettiin sivuun, ja sitten toinen amiraaleista otti niistä yhden ja kiinnitti sen nastoilla seinälle. Masennuin. Se kartta ei ollut valmis. Sen ei olisi pitänyt olla mukana, mutta kartta oli tullut muiden joukkoon, koska oli ollut kiire.

»Onko tämä neiti Tremaynen työtä?» amiraali kysyi.

»On.»

»Mitä tästä pitäisi ajatella?» Hän osoitti neliön muotoista kohdetta – sitä läiskää, jota en ollut osannut määrittää tarkasti.

Purin hammasta. Sen kartan ei olisi ollenkaan pitänyt tulla mukaan.

»Siinä on esine tai jonkinlainen rakennelma...»

»Vai jonkinlainen?» hän keskeytti. »Rakennuksia on monenmuotoisia ja -kokoisia ja niitä rakennetaan moniin eri tarkoituksiin.» Hän piti tauon. »Kartan mittakaavasta näkee, että kohde on kookas, mutta mistään ei voi päätellä, onko se asuin- vai teollisuusrakennus. Mikä se on?»

Vedin henkeä. »En tiedä.»

»Jos se on asuinrakennus, silloin sen pitäisi kokonsa perusteella olla kartano tai hyvin suuri maatalo. Tiedämme jo, ettei tällä alueella ole kartanoita», hän sanoi. »Jos olisin siellä ja minua tulitettaisiin, mitä muuta tämä kartta kertoisi minulle?»

Avasin suuni epävarmana siitä, mitä voisin sanoa ilmeisimmän vastauksen lisäksi: siellä oli rautatie, satama ja kanavia. Minun pitäisi esittää kysymyksiä saadakseni tietooni enemmän, mutta en tiennyt, mitä pitäisi kysyä.

»Anteeksi, että tulen näin myöhään», julisti amerikkalainen amiraali sisään astuessaan.

»Kas, amiraali King», kenraali sanoi.

Amerikkalainen vilkaisi ympärilleen, ja hänen katseensa osui minuun ja Flemingin. »Onko meillä uusia tulokkaita?»

»Komentaja Fleming merivoimien tiedusteluosastolta ja hänen... maantieteilijänsä, neiti... tuota, tohtori Tremayne», kenraali sanoi.

»Onko heidän läsnäolonsa välttämätöntä?» amiraali kysyi.

»Mahdollisesti. Tohtori on Ranskan pohjoisrannikon erityistuntija.»

»Sellaista ei tarvita tänään.» Hän vilkaisi pöydällä olevia lukuisia karttoja ja otti sitten Pohjois-Afrikan rannikon kartan ja kiinnitti sen seinälle Calaisin kartan päälle. »Ellei asiantuntemuksenne ulotu myös Pohjois-Afrikkaan.» Hän katsoi suoraan minuun.

Vastasin katseeseen. »Ei ulotu.»

»Siinä tapauksessa teidän on parasta poistua», amiraali sanoi. »Komentaja Fleming on hyvä ja jää.»

Poistuin ja palasin bunkkeriini voileipäni ja kirjani luo. Toivottavasti saavuttaisin taas tasapainoni. En pitänyt siitä, etten ollut pystynyt vastaamaan amiraalin kysymykseen ja etten tuntenut olevani valmistautunut tilanteeseen. Ongelma oli pystyttävä ratkaisemaan jotenkin, niin että voisin laatia parempia karttoja, joiden avulla tämä kauhea sota voitaisiin voittaa. Voisin palata Oxfordiin ja entiseen työhöni vast sitten, kun sota olisi voitettu.

Meredith ”Merry” Tremayne on yksi merivoimien taitavimmista kartanpiirtäjistä toisen maailmansodan runtelemassa Lontoossa. Useat ihmishenget ovat hänen taitojensa varassa, ja hän on vakaasti päättänyt asettaa työnsä kaiken muun edelle.

Kun Merryn äiti katoaa mystisesti, joutuu Merry yllättäen palaamaan kotiseudulleen kuvankauniiseen Cornwalliin. Siellä hän päätyy työskentelemään arvoituksellisen amerikkalaisupseerin rinnalla salaisessa operaatiossa. Rakastuminen ei kuitenkaan tule kysymykseen – kaiken voi menettää hetkenä minä hyvänsä, kun sota myrskyää ympärillä ja vuorovesi nousee.

”Liz Fenwick punoo syvälliseen
ja valovoimaiseen romaaniinsa niin
kiehtovia käänteitä kuin romantiikkaa.”

WOMAN’S OWN

9 789510 498705

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-49870-5